

DE EERSTE STAP

AANBEVELINGEN VOOR EEN DUURZAME TOEKOMST AANGEPAST SPORTEN IN ZUIDOOST-DRENTHE

WERKGROEP VERENIGINGEN INITIATIEF AANGEPAST SPORTEN

Joas Mulwijk, Janneke Peet, Eyup Yucesan, Nathalie Sulman, Astrid Kamp, Peter Hof

11 december 2023

INHOUD

Managementsamenvatting	3
Aanleiding.....	4
Netwerkbijeenkomsten aangepast sporten	4
Bijeenkomst GSC Emmen over duurzame toekomst GSC	4
Opzetten van werkgroep Verenigingsinitiatief Aangepast Sporten (VASE)	4
Over VASE	4
Reikwijdte	4
Doel van het document	5
Enquete werkgroep VASE inventarisatie aanbieders aangepast sporten	6
Hoe uitgezet.....	6
Analyse respondenten en verenigingen	6
Aantal deelnemers.....	6
Analyse sportaanbod	6
Analyse van hulpvragen	6
Adviezen.....	7
Conclusies	7
Vervolgstappen	8
Doel & visie voor het aangepast sporten	8
Probleemstelling	8
Aanbevelingen en conclusie	8
Externe communicatie	11
Interne communicatie	11
Cijfermatige onderbouwing omtrent doelgroep, toekomst, gezondheid	11
Bijlage 1. Verenigingen aangepast sporten	13
Bijlage 2. Overige belanghebbenden	16
Bijlage 3. Inspiratie, Verdieping, onderzoek en beleid in NL op het gebied van (aangepast) sporten.....	17
Inspiratie	17
Verdieping.....	17
Onderzoeken.....	18
Landelijke akkoorden.....	18

MANAGEMENTSAMENVATTING

Dit voorstel is een eerste aanzet tot het komen van een plan voor een duurzame toekomst voor aangepast sporten in Zuidoost-Drenthe. Het is opgesteld door de speciaal hiervoor in het leven geroepen werkgroep Verenigingsinitiatief Aangepast Sporten (VASE). De aanleiding hiervoor was dat tijdens diverse netwerkbijeenkomsten over aangepast sporten bleek dat er een aantal terugkerende probleemvelden en uitdagingen leken te bestaan waar verenigingen mee kampen. Het uiteindelijke doel waarnaar gestreefd wordt is een gezonde en duurzame sportinfrastructuur voor het aangepast sporten in Emmen en de directe omgeving, oftewel Zuidoost-Drenthe.

Het document bestaat uit een analyse en conclusies van een enquête die uitgevoerd is door VASE, de algemene conclusies over de staat van het aangepast sporten in regio Emmen en het eindigt met voorstellen tot vervolgstappen om te ondernemen naar aanleiding van de conclusies. Ook is een lijst bijgevoegd van alle aanbieders van aangepast sporten in de regio. Tenslotte bevat het een aantal links naar bronnen waar verdieping, onderzoeken en algemene inspiratie op het gebied van aangepast sporten gevonden kan worden, die gebruikt zouden kunnen worden voor verder onderzoek.

DE ENQUÊTE EN DE PROBLEEMSTELLING

Door middel van een enquête is uitgevraagd bij reguliere en sportverenigingen die specifiek gericht zijn op aangepast sporten, en bij verwijzers naar sportverenigingen zoals fysiotherapeuten - wat als grootste problemen werden gezien. De uitdagingen bij aangepast sporten bleken terug te brengen tot de volgende punten:

- Tekort aan leden en weinig jonge aanwas, met als gevolg een tekort aan vrijwilligers.
- Doelgroep en aanbod bereiken elkaar niet; er is sprake van veel versnippering in het sportaanbod.
- Er is een gebrek aan centrale coördinatie.

DE AANBEVELINGEN

De werkgroep komt vervolgens met de volgende aanbevelingen om deze problemen aan te pakken:

- Oprichten van een werkgroep die verschillende mogelijkheden gaat onderzoeken en daar keuzes in maakt.
- Betrek stakeholders, zoals sportverenigingen of andere sociale omgevingen waar mensen met een beperking zich in begeven, maar ook zorgprofessionals, landelijke belangenorganisaties, en gemeentelijk en provinciale bestuurders/sportorganisaties.
- Verlicht de (bestuurs)lasten voor verenigingen.
- Sluit aan bij de ambities van diverse landelijke akkoorden, zoals GALA, IZA, Nationaal preventieakkoord, Sportakkoord II, Hervormingsagenda jeugd, jeugdgezondheidszorg, en toekomstbestendige arbeidsmarkt zorg en welzijn.
- Dring het tekort aan leden terug.
- Dring het tekort aan vrijwilligers terug.
- Verbeter de centrale coördinatie en aansturing.
- Sluit aan bij bestaand beleid of denk mee over nieuw beleid aangepast sporten Gemeente Emmen.
- Creëer een community in Zuid-Oost Drenthe rondom het aangepast sporten.

LEESWIJZER

Het document bestaat uit een aantal onderdelen:

- De analyse en conclusies van de enquête die uitgevoerd is door VASE
- De algemene conclusies over de staat van het aangepast sporten in regio Emmen
- Aanbevelingen naar aanleiding van de conclusies
- Bijlagen achtergrondinformatie en verdere verdieping

AANLEIDING

NETWERKBIJEENKOMSTEN AANGEPAST SPORTEN

Sinds 2019 worden er op regelmatige basis (netwerk)bijeenkomsten voor het aangepast sporten georganiseerd. Deze bijeenkomsten zijn en worden opgezet door de buurtsportcoaches aangepast sporten van de Gemeente Emmen in samenwerking met de afdeling revalidatie Treant en anderen. Het doel van deze bijeenkomsten is om met aanbieders van het aangepast sporten informatie en ervaringen te delen om zo elkaar te kunnen versterken en weten te vinden. Tijdens deze avonden werden naast inspirerende ideeën en activiteiten ook een aantal terugkerende probleemvelden en uitdagingen geschetst door de deelnemers. Uitdagingen die na Corona alleen maar groter zijn geworden. Tekort aan vrijwilligers, nieuwe bestuursleden, aanwas nieuwe (jonge) leden, samenwerking tussen sportaanbieders, nieuwe sportontwikkelingen versus bestaande, om maar enkele onderwerpen te noemen.

Duidelijk is dat er wat moet gebeuren om aangepast sporten in verenigingsverband in de toekomst aan te kunnen blijven bieden in de regio Emmen en aangepast sporten een duurzame toekomst te bieden.

BIJEENKOMST GSC EMMEN OVER DUURZAME TOEKOMST GSC

Tijdens een bespreking op zaterdag 18 maart 2023 in de kantine van GSC Emmen werden er mogelijke toekomstscenario's voor GSC Emmen door voorzitter Joas Muilwijk geschetst. Daar werd ook helder dat de problematiek zoals die zich voordeed bij GSC Emmen, vergelijkbaar is voor het gehele veld van aangepast sporten in Zuidoost-Drenthe. Er lag dus ook een kans om dit gezamenlijk en breder dan alleen de GSC aan te pakken. Gezien de stand van zaken was dit wellicht zelfs gewenst of noodzakelijk. Hier werd dus de eerste werkgroep geboren om een aanzet hiertoe te geven.

OPZETTEN VAN WERKGROEP VERENIGINGSINITIATIEF AANGEPAST SPORTEN (VASE)

Tijdens een aantal online-bijeenkomsten van deze werkgroep werd al snel duidelijk dat de eerste stap zou moeten zijn om de verenigingen en aanbieders van aangepast sporten te vragen wat zij als belangrijkste probleemgebieden zien. Deze enquête plus input van de deelnemers van de werkgroep moet een voorzet opleveren in de vorm van dit voorstel om te komen tot een plan wat het aangepast sporten naar een nieuw niveau moet gaan brengen!

OVER VASE

Dit document is een direct vervolg vanuit het Verenigingsinitiatief aangepast sporten Emmen. VASE is opgericht om concreter in kaart te brengen wat de problemen en uitdagingen zijn voor het aangepast sporten in Emmen en omgeving en aanbevelingen te doen hoe deze uitdagingen te agenderen en op te pakken.

De volgende personen hebben meegewerkt aan de totstandkoming van dit document:

- Joas Muilwijk, Voorzitter GSC Emmen
- Janneke Peet, GSC Emmen
- Eyup Yucesan, Buurtsportcoach aangepast sporten Gemeente Emmen
- Nathalie Sulman, Ervaringsprofessional
- Astrid Kamp, GSC Emmen
- Peter Hof, vv Drenthina G-voetbal

REIKWIJDTE

VASE en dit document richten zich op het aangepast sporten in de regio Zuidoost Drenthe. Indien van toepassing is gekeken naar bredere ontwikkelingen in de provincie en landelijk. Dit document is geschreven

voor het netwerk aangepast sporten Emmen, maar is open voor allen die het aangepast sporten in Emmen en omgeving een warm hart toedraagt.

DOEL VAN HET DOCUMENT

Het doel van dit document om aan de ene kant de status en uitdagingen van het georganiseerde aanbod van aangepast sporten in de regio weer te geven. Aan de andere kant geeft dit document aanbevelingen vanuit de werkgroep om gezamenlijk met alle belanghebbenden een nieuwe toekomst voor het aangepast sporten te creëren.

Hiermee hoopt VASE een product op te leveren wat de eerste stappen kunnen zijn naar een duurzame toekomst van het aangepast sporten in Emmen en Zuidoost Drenthe.

ENQUETE WERKGROEP VASE INVENTARISATIE AANBIEDERS AANGEPAST SPORTEN

HOE UITGEZET

Middels een mail aan alle bij de buurtsportcoaches bekende sportverenigingen Gemeente Emmen. (bron: mailadressen nieuwsbrief aangepast sporten en interne lijst verenigingen vanuit de Gemeente Emmen).

ANALYSE RESPONDENTEN EN VERENIGINGEN

Op de enquête zijn 19 reacties gekomen. Enkele respondenten zijn overlappend vanuit dezelfde vereniging waardoor er in totaal 17 unieke respondenten zijn.

Van 17 respondenten zijn er 3 verenigingen of groepen die toegespitst zijn op het aangepast sporten, 4 hebben een verwijzende functie en 10 zijn in de basis reguliere sportverenigingen. Verwijzende functies houden in deze context sporthallen, zorginstellingen etc. in die in beginsel zelf geen sport aanbieden.

AANTAL DEELNEMERS

Een enkele respondent lijkt een onredelijk aantal sporters te hebben opgegeven van personen die een aangepaste sport beoefenen. Deze aantallen zijn buiten beschouwing gelaten.

De respondenten zijn gecategoriseerd in:

- reguliere sportverenigingen met een eventuele g-tak
- doelgerichte aangepaste sportverenigingen
- doorverwijzers

Er zijn 12 respondenten die aangeven 0 sporters onder de 18 te hebben. Er zijn 3 respondenten van reguliere verenigingen die helemaal geen aangepaste sporters hebben. Sporters met een beperking onder reguliere verenigingen: 81*. Sporters met een beperking onder doelgerichte verenigingen incl. doorverwijzers: 79**.

*De spreiding tussen reguliere sportverenigingen is relatief gelijk met als uitschieter VV Drenthina met 36 sporters

**Het overgrote aandeel hierin is de GSC Emmen met 65 leden

Het totaal aantal deelnemers onder de 18: 30

Het totaal aantal deelnemers boven de 18: 130

Totaal aantal sporters: 160

ANALYSE SPORTAANBOD

De meest voorkomende sporten zijn voetbal (3x) en conditie/loopgroepen(3x), Gym/turnen (x2). Andere sporten zijn uniek.

Er wordt voor zover opgegeven en bekend bij de respondenten binnen de gemeente Emmen niet aan talentontwikkeling voor topsport gedaan voor het aangepast sporten. Binnen de GSC Emmen is een sporter die onderdeel is van het Nederlands powerchair hockeyteam.

De sporters komen voornamelijk uit woonwijken in Emmen of uit de directe omgeving van Emmen.

ANALYSE VAN HULPVragen

Onderstaande hulpvragen en uitdagingen komen als rode draad uit de enquête:

- Tekort aan vrijwilligers (met juiste expertise)
- Doorverwijzers geven aan dat het moeilijk is om het juiste aanbod voor de sporter te kunnen vinden

- Reguliere sportverenigingen geven aan dat ze geen prioriteit (kunnen) stellen aan het aanbieden van aangepaste sporten omdat ze daar de mankracht en kennis niet voor hebben
- Reguliere verenigingen die geen aangepaste sporten aanbieden geven aan dat ze hier nog geen vraag naar hebben gehad. Ze staan hier wel voor open, maar zien uitdagingen op het gebied van begeleiding en bemensing.

ADVIEZEN

Onderstaande adviezen zijn vanuit de respondenten meegegeven voor het (organiseren van) aangepast sporten.

- Grotere naamsbekendheid genereren over wat de mogelijkheden zijn en waar een nieuwe sporter terecht kan
- Meer coördinatie rondom aangepast sporten

CONCLUSIES

Het is moeilijk definitieve conclusies te trekken door de hoeveelheid data die aangeleverd is. Daarbij ook kijkend naar de verenigingen die geregistreerd staan op Uniek Sporten of Actiefinemen. VASE is van mening dat een aantal van de grootste spelers deel hebben genomen aan de enquête en daarom de resultaten gebruikt kunnen worden om een representatief, doch niet volledig, beeld te vormen van de stand van zaken en uitdagingen van het aangepast sporten in Emmen en omgeving.

Er lijkt een 50/50 split te zijn tussen sporters die bij een specifieke aangepast sporten vereniging zitten en bij een reguliere vereniging. Hierbij zijn de sporters bij specifieke aangepast sporten verenigingen meer geconcentreerd bij een verenigingen.

Het aantal personen wat deelneemt aan een aangepaste sport in verenigingsverband is 160 volgens de enquête. De verwachting is dat het totaal aantal deelnemers in de praktijk hoger is dan dit. Zo hebben diverse verenigingen waarvan bekend is dat zij aangepast sporten aanbieden niet gereageerd op de enquête. Om toch een beetje gevoel te hebben bij mogelijke deelnemers: In de gemeente Emmen zijn er 2323 cliënten die zorg uit de wet langdurige zorg ontvangen in onderstaande leeftijdsopbouw:

Soort	0-17	18-64	>65	Totaal
Zorg thuis	42	170	331	543
Transit van thuis -> instelling	10	26	161	197
Instelling	12	485	1085	1582
Totaal WLZ	64	681	1577	2323

Bron: <https://www.vektis.nl/intelligence/publicaties/factsheet-zorg-in-gemeenten-2022>

Hier zullen bestaande en nieuwe deelnemers tussen zitten voor aangepast sporten, maar ook heel veel mensen met een te zware beperking. Hetzelfde geldt voor andere [bronnen](#) die gebruikt en bekeken kunnen worden, waaronder afnemers vanuit de WMO, maar deze bronnen geven wel veel richting en duiding over aantallen.

VERVOLGSTAPPEN

DOEL & VISIE VOOR HET AANGEPAST SPORTEN

Het uiteindelijke doel waarnaar gestreefd wordt is een gezonde en duurzame sportinfrastructuur voor het aangepast sporten in Emmen en de directe omgeving, oftewel Zuidoost-Drenthe. Dit doel betekent in essentie dat iedereen die een aangepaste sport wil beoefenen dit ook kan. Voorwaarden hiervoor zijn:

- Voldoende & divers aanbod
- Voldoende en gespecialiseerde ondersteuning
- Goede toegankelijkheid (lage drempel tot deelname)
- Goede zichtbaarheid/bekendheid
- Voldoende faciliteiten en middelen

PROBLEEMSTELLING

Als in het vorige hoofdstuk beschreven zijn er diverse uitdagingen binnen het aangepast sporten in de regio. Deze uitdagingen zijn in het kort terug te brengen tot onderstaande punten.

1. Tekort aan leden en weinig jonge aanwas, met als gevolg:
  - Tekort aan vrijwilligers, hiervan is de mogelijke oorzaak:
    - Drempel voor deelname is hoog (afstand, kosten)
    - Algehele afname sporters met name in verenigingsverband is een landelijke trend
    - Betreft doelgroep met een extra zorgvraag waar niet altijd aan kan worden voldaan, met als gevolg: extra druk op vrijwilligers, wat weer leidt tot tekort aan vrijwilligers
2. Doelgroep en aanbod bereiken elkaar niet; er is sprake van veel versnippering in het sportaanbod:
  - Aanbieder vindt de sporter niet
  - Aanbieder vindt andere aanbieders niet
  - Sporter vindt de aanbieder niet
  - Contactberoepen e.a. (artsen, fysiotherapeuten, speciaal onderwijs) vinden de aanbieders niet
3. Er is een gebrek aan centrale coördinatie.

Bovenstaande problemen zorgen voor structurele uitdagingen. Dat wil zeggen dat deze problemen gevolgen hebben op alle pijlers.

AANBEVELINGEN EN CONCLUSIE

Aanbeveling 1: Oprichten werkgroep

Ons eerste advies is om vanuit het netwerk aangepast sporten een werkgroep op te richten die de verschillende mogelijkheden gaat onderzoeken en daar keuzes in maakt, dat uitwerkt in een plan wat voorgelegd wordt aan alle belanghebbenden aangepast sporten, waaronder, maar niet beperkt tot sportaanbieders, Gemeente Emmen en dit gaat uitvoeren samen met deze belanghebbenden. Omdat de Gemeente Emmen al actief bezig is in het aangepast sporten landschap lijkt het ons logisch dat de Gemeente een belangrijke rol speelt in dit verdere onderzoek.

Aanbeveling 2: Betrek stakeholders

Het is cruciaal om alle stakeholders aan te haken die enig belang hebben bij de uitvoering van het te schrijven plan ‘duurzame toekomst aangepast sporten Zuidoost-Drenthe’. Dit zijn niet alleen lokale belanghebbenden zoals sportverenigingen of andere sociale omgevingen waar mensen met een beperking zich in begeven, maar ook zorgprofessionals, landelijke belangenorganisaties, en gemeentelijk en provinciale bestuurders/sportorganisaties. Ook commerciële partijen die zich met sport bezighouden zullen met belangstelling kijken naar ontwikkelingen op dit vlak, net als ondernemers en ondernemingen die initiatieven van harte willen steunen.

Actie: Formeer een werkgroep met vertegenwoordiging van diverse belanghebbenden zoals sportverenigingen, gemeente Emmen, en relevante organisaties. Om te komen tot een plan met daarin mogelijkheden en implementatie van gekozen oplossingen.

Aanbeveling 3: Verlicht de (bestuurs)lasten voor verenigingen

Het tekort aan vrijwilligers raakt ook de bestuurstaken. Enerzijds doordat er minder vrijwilligers zijn om de bestuurstaken uit te voeren, anderzijds omdat het tekort aan vrijwilligers in de uitvoering/operatie van de vereniging een grotere druk legt bij de aansturing en bestuurders van de vereniging. Dit vraagt ook veel van de bestuurdersvaardigheden en capaciteiten van de bestuurders. Er zijn diverse opties mogelijk om de bestuurslasten van de verenigingen die zich bezighouden met aangepast sporten te verlichten. Hieronder een opsomming van mogelijkheden die zeker niet volledig is: betaalde krachten, inhuren van capaciteit, centraliseren van taken.

Dit alles hangt samen met de keuze die gemaakt wordt voor het besturingsmodel, zoals aangegeven in het punt [Centrale coördinatie/aansturing](#).

Actie: Onderzoek en implementeer strategieën om bestuurslasten voor verenigingen te verminderen, met als doel aantrekkelijker maken van vrijwilligersfuncties en behoud van bestaande bestuursleden.

Aanbeveling 4: Sluit aan bij de ambities van diverse landelijke akkoorden en de Duurzame Ontwikkelings Doelen (SDG's) van de Verenigde Naties

Er zijn diverse landelijke akkoorden die betrekking hebben op zorg en gezondheid: [GALA](#), [IZA](#), [Nationaal preventieakkoord](#), [Sportakkoord II](#), [Hervormingsagenda jeugd](#), jeugdgezondheidszorg, en toekomstbestendige arbeidsmarkt zorg en welzijn. Allen gericht op de houdbaarheid van de zorg in de toekomst, en de transities daarnaartoe vanuit onder andere preventie en gericht op gezond zijn en blijven.

Sporten voor mensen met een beperking kan in de uitvoering van deze landelijke akkoorden in de gemeentelijke agenda een grote rol spelen, dus het is zeer aannemelijk dat er gekeken wordt naar aansluiting bij deze akkoorden bij het samenstellen van het plan duurzame toekomst aangepast sporten. Ook voor de financiering van diverse acties kan heel goed naar aansluiting gekeken worden bij deze akkoorden (brede [SPUK](#) gelden). Een goed overzicht hiervan is te vinden in hoofdstuk 4 van het GALA akkoord pagina 36.

Voor verdere duiding van de samenhang verwijzen we naar bijlage 1 van het GALA akkoord pagina 47, waarin uitstekend beschreven staat hoe de samenhang er uitziet tussen de verschillende akkoorden.

De impact die je kunt maken is op persoonlijk, lokaal én op maatschappelijk niveau. Deze maatschappelijke impact sluit aan bij in ieder geval drie [Duurzame Ontwikkelingsdoelen](#) (SDG's) die zijn opgesteld door de Verenigde Naties: Doel 3, gezondheidszorg voor iedereen. Doel 11, duurzame steden en gemeenschappen, en doel 17 partnerschappen en samenwerking om doelen te bereiken.

Actie: onderzoek hoe deze akkoorden ingezet kunnen worden om de duurzame toekomst vorm te geven en te ondersteunen, en hoe ze de basis kunnen vormen van het te schrijven plan of een bijdrage kunnen leveren aan de andere aanbevelingen uit dit plan.

Aanbeveling 5: Dring het tekort aan leden terug

Het dalende ledenaantal levert daardoor een grotere druk op een relatief klein aantal vrijwilligers, met vaak ook extra (zorg)taken, is een grote punt van zorg. Hier lopen een aantal uitdagingen door elkaar heen:

1. Doelgroep en aanbod / vindbaarheid is een probleem. Vraag en aanbod vinden elkaar niet, dat wil zeggen sporters en aanbieders, mensen haken af.
2. De moeite die iemand moet doen om een sport te vinden die bij hem/haar past is nu enorm. Op veel punten vindt er geen goede aansluiting tussen de verwachting/wens van de sporter en het aanbod van een vereniging.

Actie: Onderzoek mogelijkheden om doelgroepen te bereiken en te introduceren in aangepast sportmogelijkheden.

Aanbeveling 6: Dring het tekort aan vrijwilligers terug

Meer leden betekent meer potentiële vrijwilligers, zo simpel is het. Het moet alleen daar niet bij blijven. Vrijwilligers binden en boeien, ze waarderen en erkennen voor het mooie en goede werk wat ze doen, is erg belangrijk om ze aangehaakt te houden. De huidige samenleving is daar niet op ingericht, enerzijds omdat mensen het steeds drukker krijgen, anderzijds omdat er een grotere druk komt te liggen bij mantelzorgers, waarvan in onze doelgroep een groter percentage zit dan in andere delen van de bevolking. De kans is dat er een grotere intrinsieke betrokkenheid is bij het netwerk rondom de mens met een beperking. De tweede kans dat vanuit gemeenschapszin, oftewel naoberschap is onze regio, er veel nieuwe mogelijkheden zijn om dit te stimuleren.

Actie: Onderzoek nieuwe manieren voor verenigingen om vrijwilligers te binden en te boeien, wat past bij de huidige ontwikkelingen in de maatschappij.

Aanbeveling 7: Verbeter de centrale coördinatie en aansturing

In de praktijk lopen zaken langs elkaar heen, waardoor het wiel regelmatig opnieuw uitgevonden wordt. Wij stellen daarom voor om centraler te werken waar kennis en middelen ingezet worden om proactief uitdagingen binnen het aangepast sporten aan te sturen, bij te sturen, te ontwikkelen en te coördineren.

1. Centrale aansturing:
Dit kan op verschillende manieren worden ingevuld, denk aan een overkoepelende stichting, een aangepast sporten adviesraad, een overkoepelende vereniging, de gemeente die als coördinerend platform fungeert etc. Er zijn vele voorbeelden te vinden in den lande, waarvan een aantal ter inspiratie in [Bijlage 3](#) te vinden zijn. Een bezoek met de nieuw te vormen werkgroep en enkele andere belanghebbenden bij 1 van deze voorbeelden is zeer aan te bevelen.
2. Centraal aanspreekpunt:
De lokale politiek alsook de andere stakeholders in de Gemeente Emmen hebben een aanspreekpunt nodig dat een gemeenschappelijke stem geeft aan alle partijen die zich bezighouden met aangepast sporten. Dit zorgt voor sterk en gemeenschappelijk beleid. Andere belanghebbenden zijn ook FC Emmen, grote ondernemers in Emmen die vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) willen acteren, of landelijke aangepast sporten verenigingen die lokaal willen schakelen, zoals Uniek Sporten, Fonds Gehandicapten Sport, of Johan Cruijff Foundation, Esther Vergeer Foundation, Dirk Kuyt Foundation, etc. Ook SportDrenthe kan hier een belangrijke rol in vervullen.
Een potentiële sporter kan vanuit deze 1-loket gedachte het totale aanbod aan sport gepresenteerd worden, inclusief alle financiële ondersteuningsmogelijkheden, en andere informatie die nodig is om

zonder zorgen te kunnen sporten. Hiermee wordt ook invulling gegeven aan het terugdringen van de ledenaantallen.

3. Centrale informatie:

De vindbaarheid en de compleetheid van de informatie over aangepast sporten is momenteel nog niet optimaal. Versnipperd, niet compleet, en ook de eerdere genoemde klantreis langs alle loketten kan veel beter.

Actie: onderzoek hoe centralisering meegenomen kan worden in het plan. Er zijn inspirerende voorbeelden in het land te vinden. Zie ook bijlage 3.

Aanbeveling 8: Sluit aan bij bestaand beleid of denk mee over nieuw beleid aangepast sporten Gemeente Emmen

De uitvoerbaarheid van de plannen van deze werkgroep staan of vallen met het draagvlak hiervoor binnen de Gemeente Emmen en de provincie Drenthe bij beleidsmakers, alsook aansluiting bij oude en nieuwe beleidskaders. Toetsing van de plannen met bestaande beleidskaders en wellicht zelfs input leveren voor mogelijk nieuwe beleid kan een groot verschil maken in hoeverre de plannen van deze werkgroep succesvol kunnen en zullen zijn

Actie: zorg voor aansluiting bij beleidsmakers binnen gemeente en provincie.

Aanbeveling 9: Creëer een nieuwe community in Zuidoost-Drenthe rondom het aangepast sporten

Onder mensen met een beperking komt net als in de rest van de samenleving, ook armoede, eenzaamheid, ongezonde leefstijl, en een laag zelfbeeld voor. In de verschillende landelijke akkoorden wordt hier grote aandacht aan besteed. De kans die er nu ligt is om met het gedachtengoed van sporten verbindt en verbreedert een nieuwe gemeenschap te creëren die eenzaamheid voorkomt, nieuwe mogelijkheden maakt om de leefstijl te verbeteren, maar ook de sociale samenhang vergroot waardoor veel nieuwe positieve verbindingen gemaakt worden, wat men wellicht niet vindt bij bestaande reguliere verenigingen.

Actie: neem bij de voorgaande aanbevelingen mee in het achterhoofd dat je ook een nieuwe gemeenschap creëert van aangepast sporters waarbij diverse maatschappelijke facetten ook aangepakt worden of verbeterd worden: voorkomen van eenzaamheid, sociale cohesie, mantelzorg, omzien naar elkaar, en positieve gezondheid, om er maar een paar te noemen. Ook hier spelen enkele doelen uit de Global Goals van de VN een leidende rol.

EXTERNE COMMUNICATIE

De reikwijdte van dit voorstel en het beoogde plan is groot met veel belanghebbenden. De werkgroep zal met alle belanghebbenden willen communiceren en hen willen informeren over dit voorstel, het komende plan, het bestaan van de werkgroep, de voortgang van de plannen etc. Hiervoor zal goed nagedacht moeten worden over de wijze van communiceren, de vorm, etc..

INTERNE COMMUNICATIE

Intern zal de werkgroep met elkaar willen samenwerken en vanuit co-creatie de plannen vorm willen geven. De werkgroep zal moeten bepalen en opzetten hoe er gecommuniceerd en samengewerkt gaat worden met de deelnemers, zowel fysiek als digitaal, welke support men nodig heeft in middelen, mensen en materialen.

CIJFERMATIGE ONDERBOUWING OMTRENT DOELGROEP, TOEKOMST, GEZONDHEID

In het IZA akkoord is afgesproken dat regionale partijen samen een regiobeeld opstellen. Met data over zorgvraag, zorgaanbod, gezondheid en leefstijl, bevolkingsontwikkeling, sociale en fysieke omgeving in een specifieke regio. Zorgaanbieders, zorgverzekeraars, gemeenten en andere samenwerkende partijen in de regio

gebruiken het regiobeeld om samen plannen voor de regio te maken. Dan helpt een regiobeeld om te begrijpen waarom bepaalde problemen zich in een regio voordoen. Het laat zien waar je aan moet werken en welke keuzes je moet maken. Dit kan ook voor de werkgroep helpen om samen de urgentie te bepalen en te prioriteren, en is essentieel wil je écht een verandering of transformatie bewerkstelligen.

De juiste zorg op de juiste plek

[Regiobeeld Drenthe 2023](#)

Cijfers van WLZ en WMO zorgvragers

<https://www.regiobeeld.nl/>

Gezondheidsgegevens Drenthe

<https://www.gezondheidsgegevensdrenthe.nl/>

Alle cijfers

<https://allecijfers.nl/basisscholen-overzicht/emmen/>

Vektis open data Zorgverzekeringswet

[Vektis - business intelligence centrum voor de zorg](#)

BIJLAGE 1. VERENIGINGEN AANGEPAST SPORTEN

ACTIVITEIT	SPORTVERENIGINGEN	
	BRON ACTIEFINEMMEN.NL	BRON UNIEKSPORTEN.NL
aangepast sporten	sportclub emmen	
aquasporten de trans		
atletiek	gsc emmen	gehandicapten sportclub (gsc) emmen
atletiek	atletiek de sperwers g-groep	emmer atletiek club de sperwers
bewegen op muziek de marke		
bmx		fietscrossclub rapid wheels
boccia	gsc emmen	gehandicapten sportclub (gsc) emmen
boksen		
bridge		bridgeclub dalen
bridge		dames bridgeclub emmen
dansen noorderbreedte		
dansen		dansschool all about dans
darten		do threant
duiken en snorkelen	de emmer duikers	de emmer duikers
fitness	fysiotherapie klazienaveen	
fitness	fitkids	
fitness		fit sports
fitness		happy sports monique lubbers
fitness		de sportschool
fitness		flex health club
frame running	gsc emmen	gehandicapten sportclub (gsc) emmen
fysiofitness		fysiotherapie norbert hemel
fysiofitness		lampe therapie b.v.
gymnastiek	gvc '87	
gymnastiek	gv unido	
gymnastiek		gymvereniging dol/olympia combinatie
gymnastiek de cocon		
gymnastiek de dobben		stichting sport en beweeg
gymnastiek noorderbreedte		
handbiken	gsc emmen	gehandicapten sportclub (gsc) emmen
handboogschieten		hbv sagittarius
hockey	g-hockey mhce	mixed hockey club emmen

jeu de boules		de bonneboulers
judo	a-judo schoonebeek	kodokan schoonebeek
judo		judo vereniging vos
judo		judo vereniging vos
karate		kibo karate-do
linedance brinkenhoes		
linedance de cocon		
linedance tussenstee		
medisch fitness		fysio emmermeer
medisch fitness		gv sleen
medisch fitness		paramedisch centrum dalen
medisch fitness		fit-r fysiotherapie en cesartherapie
medisch fitness		fysio-, manuele therapie zwartemeer
medisch fitness		easy fit emmen
medisch fitness		fysio vitaal
medisch fitness		fit-r fysiotherapie en cesartherapie
medische fitness		fysiotherapie scheperpark
mountainbiken	mtb-xtra	mtb-xtra
overgewicht programma	kidslife drenthe	
paardensport	paardrijden spge	stichting paardrijden gehandicapten emmen
paardensport		lr en pc de stidalruiters
pilates		healthclub-topvorm
pilates		healthclub-topvorm
rolstoelbasketbal	rbb emmen	rolstoelbasketbal emmen
rolstoelbasketbal		emmer basketbal vereniging mustangs
rolstoelhockey	gsc emmen	gehandicapten sportclub (gsc) emmen
rolstoelrevalidatie	rolstoelrevalidatie heldr	
sport, spel en bewegen	hart op tempo	hart op tempo
sport, spel en bewegen		
sport, spel en bewegen de schanskuil		
streetdance	gvc '87	
tennis	g-tennis tennisschool koning	
vissen		hengelsportvereniging onder ons
voetbal	vv drenthina	g-voetbal vv drenthina
voetbal	g-voetbal	vv bargeres
voetbal	g-voetbal	fc klazienaveen
voetbal	g-voetbal	fc emmen

voetbal	g-voetbal	ehs'85
wandelen		senioren sport emmen
wandelen		wandelvereniging bargermarke
waterpolo		z en pc moby dick
waterpolo		z en pc moby dick
zeilen	watersport drenthe	watersport drenthe
zwemmen	gsc emmen	gehandicaptten sportclub (gsc) emmen
zwemmen		zwem- en waterpoloclub de kikker

BIJLAGE 2. OVERIGE BELANGHEBBENDEN

De volgende partijen zijn belanghebbenden en zullen een actieve bijdrage willen leveren aan aangepast sporten:

Gemeente Emmen

[Kadernota sportief bewegen 2017-2030 Emmen](#)

[Gemeente.emmen.nl - Sport en gezondheid](#)

[Sportakkoord Emmen beweegt](#)

[Alles over sport - Veranderende rol gemeenten praktijkvoorbeeld emmen](#)

Sport Drenthe

[Sport Drenthe](#)

Al sinds 1968 is SportDrenthe een organisatie die zelfstandig de belangen van de sport in de ruimste zin van het woord in de provincie Drenthe behartigt. Samen met gemeenten, provincie, verenigingen, sportbonden en diverse andere organisaties willen we iedereen mee laten doen in een vitale samenleving. Sport en bewegen is hierbij essentieel; het heeft de kracht om burgers uit alle lagen van de bevolking letterlijk en figuurlijk in beweging te krijgen en te houden. Wij adviseren en ondersteunen organisaties bij de inzet van sport en bewegen.

Uniek Sporten

[Uniek sporten](#)

Bij Uniek Sporten wordt er gewerkt vanuit regionale samenwerkingsverbanden die het sport aanbod voor mensen met een beperking bevorderen. Vanuit deze samenwerkingsverbanden worden sportaanbieders ondersteund die gehandicaptensport willen aanbieden, ook worden mensen met een beperking geholpen in het vinden van de juiste sport. Zo worden sporters en sportaanbieders met elkaar in contact gebracht. De samenwerkingsverbanden ofwel sportloketten bestaan uit diverse partners en hebben een werkwijze die aansluit bij de regionale behoeften.

Jeugdfonds Sport en Cultuur

[Jeugdfonds sport en cultuur](#)

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur Drenthe betaalt de contributie/ het lesgeld voor kinderen en jongeren uit gezinnen waar te weinig geld is voor een sportclub, muziek – of dansles, schilderen, theaterschool of een andere creatieve cursus.

Fonds Gehandicaptensport

<https://www.fondsgehandicaptensport.nl/>

In Nederland zijn er 1,7 miljoen mensen met een handicap. Voor deze mensen is sporten niet altijd vanzelfsprekend. Fonds Gehandicaptensport ondersteunt sportorganisaties zonder winstoogmerk. Zodat iedereen met een handicap, dicht bij huis, de mogelijkheid krijgt om te kunnen sporten.

Special Heroes

<https://specialheroes.nl/>

Stichting Special Heroes Nederland maakt zich sterk voor mensen met een beperking door een gezonde en actieve levensstijl te stimuleren en een zo groot en breed mogelijk aanbod in sport, cultuur, werk en gezondheid te creëren.

BIJLAGE 3. INSPIRATIE, VERDIEPING, ONDERZOEK EN BELEID IN NL OP HET GEBIED VAN (AANGEPAST) SPORTEN

INSPIRATIE

Er zijn al enkele mooie initiatieven in Nederland, waar inspiratie vandaan te halen is, in (soorten van) samenwerking en de aanpak van vergelijkbare problematiek:

[Iedereen Kan Sporten - Limburg](#)

[LinkedIn - Iedereen kan sporten Limburg](#)

[MEE Rotterdam Rijnmond - Bewegen en sport met advies en begeleiding van MEE](#)

[Unieksporten in Brabant](#)

[Only Friends - Sportclub voor kinderen en jongeren met een beperking](#)

VERDIEPING

Alles over Sport

[Bewegen en leefstijl in de zorg: dit is het huidige beleid](#)

[Alle kennis over sport en bewegen op één plek!](#)

[Regionale samenwerking voor aangepast sporten 4-rollen uitgelicht](#)

Loket gezond leven

[Loket Gezond Leven](#)

Sport en bewegen in cijfers

[Sport en bewegen in cijfers](#)

Kenniscentrum Sport en bewegen

[Financieringswijzer sport en bewegen](#)

[Stappenplan regionale samenwerking aangepast sporten](#)

[Whitepaper sport en bewegen voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking](#)

NOC*NSF

<https://nocnsf.nl/samen-sporten>

Clubbase

[Stappenplan samen sporten](#)

Mulier instituut

[Betrokkenheid mensen meteen beperking belangrijk bij organiseren inclusief sporten en bewegen](#)

[Websheet ontwikkeling sport voor mensen met een lichamelijke beperking](#)

[Helft van de mensen met een beperking wil hun sportgedrag veranderen | Mulier Instituut](#)

[Behoeftenonderzoek mensen met een beperking, chronische aandoening en psychische klachten 2022 –](#)

[Mulier Instituut](#)

Gemeente Oss

[Beleidskader aangepast sporten gemeente Oss](#)

Movisie

[Ik hoor er \(niet\) bij Literatuuronderzoek naar eenzaamheid onder kinderen, jongeren en volwassenen met een verstandelijke beperking, en hun naasten](#)

D66-Groenlinks-SP

[Sport en bewegen voor mensen met een beperking vanzelfsprekend in 2030!](#)

Toegankelijkheid

[IEDEREEN KAN ERBIJ Gids van UEFA en CAFE met 'good practice' \(goede praktijken\) om een stadion en de beleving van een wedstrijddag toegankelijk te maken.](#)

Sportakkoord

<https://www.sportakkoord.nl/inclusie-en-diversiteit/feiten-en-cijfers/>

Fonds Gehandicapten Sport

[Fonds Gehandicaptensport en NOC*NSF lanceren de Sportdeelname Index voor personen met een beperking - Fonds Gehandicaptensport](#)

ONDERZOEKEN

Nivel: kennis voor betere zorg

[Sport en bewegen door mensen met een lichamelijke beperking. Belemmeringen en mogelijkheden](#)

Universiteit Utrecht

[Sportadvies voor mensen met een beperking past niet in een blauwdruk](#)

LANDELIJKE AKKOORDEN

[GALA](#)

[IZA](#)

[Nationaal preventieakkoord,](#)

[Sportakkoord II](#)

[Hervormingsagenda jeugd](#)